

DE VENETIAANSCH E RAAD VAN DRIEËN.

Een pakkende, treffende teekening. Rechts de drie sombere rechters. Twee zijn gezeten; de derde staat, met een stok in de hand, in gebukte houding bij een geknielden Bravo.¹⁾ De Bravo heeft een jas medegebracht en de wapens van een vermoorde; het zijn de bewijsstukken, dat de gerechtelijke moord is volvoerd. Er zijn drie Bravo's aanwezig; zij hebben te zamen den moord gepleegd, en ontvangen thans hun loon — de secretaris telt hun het verdiende loon reeds toe.

De Bravo's voeren de vonnissen dezer sombere rechtbank uit; zij staan in dienst dezer rechtbank, en Venetië heeft voor hen.

De Raad van Drieën werd gekozen door den Raad van Tienen, en was een schepping der aristocratische partij, die het machtige Venetië regeerde. Het volk kende het gevreesde drietal niet; het was een geheime staatsinquisitie, een soort veemgericht, dat de Venetiaansche handelsrepubliek met schrik en angst vervulde. Het Driemanschap had voor de veiligheid van den staat te waken; alle onlusten in de kiem te verstikken, en was aan niemand verantwoordig. Het was aan geen regel gebonden; de plaats der bijeenkomst, de middelen van onderzoek, de keuze der straf, het al of niet aanwenden der pijnbank, — het was aan deze inquisitie overgelaten.

Zooals gezegd, het driemanschap was niet bekend, maar het volk wist, dat het bestond. Men vernam zijn vonnissen, doch ze droegen slechts de onderteekening van den secretaris; men zag de lijken der terechtgestelden soms voor het paleis der Dogen in hun kettingen schommelen, doch van hun processen had men niets gehoord. Als een geheimzinnige, huiveringwekkende macht troonde deze rechtbank boven de Republiek, en alles was aan deze rechtbank onderworpen. De Doge²⁾ was voor haar niet veilig; de leden der rechtbank waren zelfs voor elkander niet veilig, want de Raad van Tienen koos nog een buitengewonen inquisiteur, die de macht had, met twee leden van het Driemanschap over den derde gericht te houden.

Zij spreidden een netwerk van spionage over de Republiek; zij wisten alles; hun speurders, dikwijls leden der hoogste standen, drongen over elken drempel, en zaten bij den Doge aan tafel. Hun geheime agenten waren overal; in de stad en in de provinciën, terwijl een leger Bravo's hun ten dienste stond, om de gevelde vonnissen uit te voeren.

Alles sidderde voor deze rechtbank, en vele zijn de verhalen van hare even geheimzinnige als snelle rechtspleging.

De Prins van Craon had eens eenige dagen in Venetië doorgebracht, en verliet in zijn gondel de stad, toen de roeiers de riemen plotseling inhielden. Hij vroeg verwonderd, wat dit beteekende, en met teekenen van opwinding wezen de roeiers op het politieschip, dat hen met een rood signaal seinde om te stoppen. Den Prins werd gelast, om over te stappen. Hij was vol angst, want zijn beurs was gestolen, en hij had zich over de politie van Venetië alles behalve gunstig uitgelaten.

„Signor,” sprak hem een der politiemannen aan — „zijt gij de Prins van Craon?”

„Ja!”

„Werdt gij jongstleden Vrijdag bestolen?”

„Ja.”

¹⁾ Bravo = een gehuurde sluipmoordenaar.

²⁾ De Doge = de president der Venetiaansche Republiek.

„Voor hoeveel, Signor?”

„Voor vijfhonderd dukaten.”

„Hoe zag de beurs er uit?”

„Het was een groenzijden beurs.”

„Verdenkt ge iemand, Signor?”

„Ik verdenk een daglooner, dien ik had gehoord.”

„Zoudt ge hem herkennen, Signor?”

„Zonder twijfel!”

De geheimzinnige Bravo nam een mantel weg, die een doode bedekte — het lijk had een groenzijden beurs in de verstijfde hand.

„Hier is uw eigendom terug,” zeide de Bravo, „en vertrek! En keer niet terug in een Republiek, welker goede regeering gij hebt miskend!”

Een andere vreemdeling werd door eenige Bravo's aangehouden, en naar het kanaal geleid. De man was niet op zijn gemak; hij had den avond te voren een hevigen twist gehad met een Venetiaan, die zijn leven bedreigde, en de vreemdeling had zijn wantrouwen uitgesproken over de waakzaamheid der politie. Aan het kanaal wachtte hem een gondel, die hem over het water bracht; daarop werden zijn oogen geblinddoekt. Hij werd door een lange gang geleid, en aan de echo van zijn stap bemerkte hij, dat hij over een gewelf ging; dan kwam hij aan een trap, die hem zes-en-twintig treden naar beneden voerde.

De blinddoek werd hem afgenomen; hij stond in een met zwart doek behangen zaal; ook de rechters waren in het zwart, en de doodsche stilte, die er heerschte, benauwde hem.

Toen naderde hem een der rechters en vroegde: „Herkent gij dezen Venetiaan?”

De vreemdeling zag onmiddellijk, dat het de man was, met wien hij zoo'n twist had gehad.

„Hebt gij hem willen vermoorden?” vroegde de rechter aan den Venetiaan, en toen deze in zijne antwoorden verward geraakte, trad een Bravo naar voren, en sloeg den Venetiaan het hoofd af.

„Ga nu,” zeide de rechter tot den vreemdeling, „en oordeel in de toekomst minder lichtvaardig over de Venetiaansche gerechtigheid!”

De Raad van Drieën regeerde met een ijzeren hand; het was de hoogste rechtbank; niemand kon zich aan haar vonnis onttrekken. Zij schonk nooit pardon; zij noemde haar vonnis onfeilbaar, en herriep het nooit. Zij veroordeelde den daglooner, die zijn heer voor eenige stuivers had bestolen, tot den dood, zoo zij dit achtte in het belang der Republiek, en zij legde den Doge, die den regeeringsvorm wilde veranderen, het hoofd voor de voeten. Zij kende geen erbarming; hare rechtspraken waren vonnissen van het onkreukbaarste recht en van het schreeuwendste onrecht. De gloedcellen onder de looden daken en de vochtige kerkerholten onder de gemetselde regenbakken waren de gevangnissen der slachtoffers, en zoo de stille, diepe wateren der Venetiaansche kanalen spreken konden — zij zouden menig verschrikkelijk geheim onthullen.

Herhaalde malen werden er krachtige pogingen aangewend, om de macht van den Raad van Drieën te breken, doch de Raad was machtiger dan al zijn vijanden. Hij regeerde vier en een halve eeuw, en eerst in 1797 hebben de Fransche bajonetten zijn heerschappij voor goed gebroken.

L. P.

